

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

V ante V

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Vell, usura, sp. Vfus. [260. Gall. Vase. Ital. & Hisp. Vfo. Germ. Vaus. Belg. Vbrun. Pol. Vvauus. postel. Vng. Valamuel. vauo. h. v. Ang. Vfo. occupying of a thing.] Plautus in Amphitruone: Vfuramq; eius corporis cepit libi. Cicero pro Rabirio Posthumo: Vos obsecro, iudices, ut huic optimo viro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & usuram huius lucis, & vestrum conspectum ne eripiat. Idem septima Verina: Cur, inquam, civibus Romanis, quos Pirata ceperant, securi statim percussis, ipsi piratis lucis usuram tam diuturnam dediti? Idem ad Appium Pulcherum, lib. 3: Perficiam profectò, ut longi temporis usuram qua carimus, intermissa nostra consuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum faciam. Vtura item ponitur pro pecunia, quæ à debitore datur creditori pro usu pecunie sibi creditæ. [261. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Cic. 5. Verina: Ut quum Senatus publicanos usura sepe iuvisset, magistratus à publicanis pecuniam pro usuris auferret aufert. Idem de Senectute: Tertia nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit quod accipit sed aliàs minore, pleuraq; majore clam foenore. Lucanus lib. 1: Hinc usura vorax, avidumq; in tempore foenus. Hanc Varro impendium vocat, quod inter se jungat, unumq; fiat quasi compendium. Sidorius Apollinaris posteriora vocat, quoniam qui foenus agitant, & in usuras extendunt, videntur aggregare, posteriora prioribus, & ortis oritura cõnectere. Ob id Græci usura vocant usuram, quasi partus posterioratem. Ponitur aliquando usura pro familiaritate, conversatione. Cicero: Longa quæ inter nos fuit usura, hoc efficiat hoc est, usus, confectudo, familiaritas.

Vitiosus, usuraria, usurarium, Quod ad usuram vel usum pertinet, ut Pecunia usuraria, quæ sub usuris debetur. L. Vnde dicitur, Digestis de compensationibus: Cum alter alteri pecuniam suæ usuris, alter usurariam debet, concurrentes apud utrumq; quantitates usuræ præstandæ non sunt. Usuraria uxor, pro usuaria, ea quæ quis pro uxore utitur. Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Vitiosus, as, are, a & p. Est in frequenti usu habeo: & hoc sine verbo, live factis fiat, ut ait Valla Elegant. lib. 5. [262. Arab. Vtura. Gal. Vtura. Ital. Vtura. Germ. Vtura. Belg. Vtura. Hisp. Logro. Pol. Lidra. Vng. Vtura. Ang. Vtura.] Plautus in Amphitruo: Volo deludi illum dum cum hac usuraria uxore aunc mihi monero. Hotomanus. Usurarius, etiam dicitur qui pendit usuras. Papinianus Digest. lib. 22. Tit. 1. 7. Debitor usurarius creditori pecuniam obtulit.

Germ. Ein weintraub Belg. Ein weintraube Hispan. Vva. Pol. *Wina ięgała*. Vng. *Zab*. Ang. *A grape or barve*.] Colum. lib. 3. cap. 6. Nec tamen tam vitem feracem iuxerim, cuius singule uvæ in singulis sarmentis conspicuntur. Cicero de Senectate: Gemma, à qua oriens uva se ostendit, quæ & succo terat, & calore Solis augetur, prius est peracerba gustata, deinde matura dulcescit. Virgilius lib. 1. Georg. Sic iergetes, illic veniant felicitis uvæ. Ovidius lib. 2. de Arte amandi, Elegia decimasexta: Terra terax Cretis, multoq; feracior avis. Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. Plinius lib. 12. cap. 13: Amomum uva etiam in usu est. Aliquando ponitur pro vite. Virgilius lib. 2. Georgiconum: Et turbes avibus prædam fert uva racemos. Est etiam uva, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, ut in biante homine conspicitur: sic dicta, quia ut uva dependet, & humiditate variatur, & est vocis moderatrix: & aliquando ad similitudinem uvæ intumescit, cum vehementi inflammatione ac dolore. Seren. Aegrescunt teneræ fauces quum frigoris ora Vis subit, vel quum ventus agitabilis aër Vertitur atque ipsas stans gravis inficit uvæ. Sortitur autem hoc mali genus à duplici forma nomen duplex. Nam si teretem habeat figuram à columbæ similitudine columella, *uva*, dicitur. Sin vero in acini efficiem conglobetur, à *Grecis* *σπόγγη*, à nobis uva appellatur. Dicitur etiam uva de apibus, quum collectæ sunt, & in modum botri dependent. Colum. lib. 9. Quum examē glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo confederis, animadvertito aut totum examen in speciem unius uvæ dependeat. Plinius libro 11. cap. 17. Tunc ostenta faciunt, privata ac publica, uva dependente in domibus, templisque. Virgilius libro quarto Georgiconum: & densis uvam dimittere ramis. Servius: Vvam dimittere: id est, in morem uva vel botryonis desuere.

Vvæ, a, um, Quod ex uva fit: [*uvas* Gall. Ital. & Hispan. *Uva*. German. *Nuß weintraube*. Pol. *Zwinon ięgała*. Vngar. *Zab*. Ang. *Of a grape or barve*.] ut Succus uvæ, apud Poetas: *uvas* pro vino exuvia expulso.

Vvifer, uvifera, uviferum, Producent uvas: [*uvas* Gall. Ital. *Chi porta grappe*. German. *Das traubn tregt*. Hispan. *Que trae uva*. Pol. *Wino rodyca*. Vng. *Zab*. Ang. *That beareth or beareth grapes*.] ut, Gledit uviferæ apud Silium lib. 7. Et Malicus uvifer, apud Statium 4. Sylvarum.

Vvidus, uvida, uvidum: Quod est humidum, pingue, quodq; præcipue habet aliquod humoris intrinsicus: unde & uva dicta. [*uvas* Gall. Ital. *Humido, molle, bagnato, immollato*. German. *Recht oder nass*. Hispan. *Cosa húmida ó mojada*. Pol. *Sokupel*. Vng. *Ned vet*. Ang. *Moist wet, dank*.] Humidum, quod habet humorem extrinsecus. Colum. libro 4. cap. 2. Nisi pingui, & uvida terra. Virgilius 10. Ecloga. Vvidus hiberna venit de glande Menalcas. Vbi Servius: Vvidus, pinguis Plautus in Rud. Sicine hic cum uvida veste grassabimur: id est, humore madente.

Vvifco, uvificus, n. t. Vvidus fio, humorem contraho. [*uvas* Gall. *Devenir ou être mouillé, seramoillé*. Ital. *Diventar húmido, essere bagnato*. German. *Recht oder nass werden*. Hispan. *Humidarse, ser húmido*. Pol. *Sok rozpazam*. Vng. *Nedvetés*. Ang. *To make dank*.] Lucetius libro 1: Denique fluctu frago suspensio in littore vestes Vvifcunt, tandem candenti.

Vvulgæ, f. p. quæ & Bulga, Sacculus scorticus, sive ex alia materia, in quo pecuniam, aliave inveni necessaria circumferimus. Ita dicta quasi volva, quod viaticum involvat. [*uvas* Gall. *ch. uvas, à uvas*. Gal. *houste, bouette*. Ital. *Bolgia di cuoro*. German. *Ein bag oder mäscher/mathsack*. Belg. *Ein boeger*. Hispan. *bolga*. Pol. *flonok szasz*. Vng. *bag*. Ang. *A boeger or bagge*.] Vulgæ (inquit Nonius) capacitas, vel sinus cum laxitate. Lucilius lib. 2: in vulgam penetrare pilosam. Varro: Vt viaticum ex arcula adderem in vulgam. Lucilius lib. 3. ut citat Nonius: Cui neque iumentum est, nec servus, nec comes ullus Bulgam, & quicquid habet aurosum, secum habet ille: Cum bulga cœnat, dormit, lavit. Aliquando ponitur pro vulva, & eoditand, vulva pro sacculo. Idem lib. 26: Ita ut quisque nostrum è bulga est matris in lucem editus.

Vvulgus, vulgi, masculini & neutri generis, Pars populi ignobilis, plebs: a volvendo (ut quidam volunt) nomen habens, quod inconstanter stultæque hæc atq; illud volvatur: unde etiam ignobile vulgus Virgilius appellavit. [*uvas* Gall. *Le commun peuple*. Ital. *Vulgo, plebe*. German. *Das gemein volck*. Hispan. *Pueblo de los menudas*. Pol. *Lud polski*. Vng. *Köz*. Ang. *The common or mean people*.] Virg. lib. 1. Aeneid. Iteque animis ignobile

vulgus. Virg. lib. 2. Aeneid. & spargere voces In vulgum ambiguis, & quætere conscius arma. Horat. lib. 2. Sermonum. Sat. 3: huic ego vulgum Eiron similem canctum insanire docebo. Salust. In lugurth: Alii vulgum effusum oppidum cadere, alii ad portas festinare. Cicero 5. Tuscul. Vnde ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expentur gloria, molestæ habeat, quam voluptatis. Idem pro Plancio: Non etenim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non elegantia, &c. Vulgus de ovibus dixit Virgilius lib. 4. Georg. Continuo ferro culpam compescere priusquam Dna per incautum serpent contagia vulgus Antiqui etiam vulgus & hujus vulgus dixerunt. Vnde ablativus apud Varroem 9. Herodotom. A vulgu condemnaretur. Vfus etiam est Oppus de vita Cassii, itemque in vita prioris African. Autor est Sotipater lib. 1.

Vvulgus, Passim, nusquam non, plerumq; & quod vulgus dicitur Communiter. [*uvas* Gall. *Vulgarement, communement, par tout*. Ital. *Vulgarmente, d'ogni banda*. German. *Demontlich*. Hispan. *Vulgarmente*. Pol. *Polpolite*. Vng. *Köz*. Ang. *Commonly, abroad*.] Cicero 1. de Inventione. Dicitur de natura ejus evenire vulgò solet, an insolèter & raro. Virgilius lib. 3. Georgiconum: Hinc lætis vincti vulgò mortuorum in herbis. Idem lib. 3. Aeneidos: Centum alii curva hæc habitant ad littora vulgò Infandi Cyclopes, & alia monstra errant: id est, passim. Terentius Andr. Verum illud voluum est, quod vulgò dici solet: Omnes sibi melius male esse, quam alieri. Vulgò cœpti, sive vulgò quæsi. [*uvas* Gall. *Communi, vbi, d'every part*.] Modestino dicitur qui panem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet: qui & Spani vocantur. Vipianus Digestor. l. 2. ad Terullianum: Sive insulle sim procreati, sive vulgò quæsi. Vulgò occidere: id est, publice, passim. Cicero pro Roscio Amerino: Eiusmodi tempus erat, inquit, ut homines vulgò impunè occiderentur. Catalib. 2. belli Gallici: Quod in Galia potentioribus, atq; ut qual condicione homines facultates habebat, vulgò regna occupabantur.

Vvulgus, vulgaris, om. t. Quotidianum, commune, primum, pervulgatum: cui opponitur singularis. [*uvas* Gall. *Idoneus*. Ital. *Vulgare, comune*. German. *Demontlich*. Hispan. *Vulgarmente*. Pol. *Polpolite*. Vng. *Köz*. Ang. *Common, belonging to the common people*.] Cicero lib. 2. de Invent. Magna an parva, facilia an difficilia: singularia sint, an vulgaria: vera, an falsa. Horatius lib. 2. Sermonum, Savyr. 2. leones stomachus raro vulgaris temit. Cicero pro Roscio Amerino: Deniq; nihil tam vile, nec, tam vulgare est, cuius panem ullam reliquerint. Idem ad Cæsarem lib. 13: Genere novam literarum ad te usus ut intelliges, non vulgarem esse commendationem. Vulgatis via: pro ratione trita, & costura. Quintilianus: Simul ne vulgarem viam ingressus, alieni demum vestigia inlisterem. Vulgares artes, quæ vulgò habentur dicuntur. Cicero pro Roscio Amerino: Minus artes illas vulgares, coquos, pillores, lecticarios, &c. Vulgatis forma id est, quotidiana, qualis vulgò videti solet. Plinius lib. 16. cap. 42: Nec vulgatis phittacis forma, quamvis non spectanda. Vulgatis puella: id est, vulgata, & vulgi libidini exposita. Ovid. 4. Fast. Numina vulgares Veneris celebrare puella Mela profellurum quæstibus apta Venus.

Vvulgatus, advverbium, Populiter, usitate, solite, more vulgato & consueto. [*uvas* Gall. *Communiement, vulgarement*. Ital. *Vulgarmente*. German. *Demontlich*. Hispan. *Vulgarmente*. Pol. *Polpolite*. Vng. *Köz*. Ang. *Commonly*.] Curt. lib. 13. Epist. Vt intelligeres, me non vulgatis, nec ambrosæ, sed ut pro homine mihi pernecessario foret.

Vvulgo, ad. p. In vulgus enuntio, vulgo notum facio, pervulgum divulgo. [*uvas* Gall. *Divulguer & publier par tout*. Ital. *Immaginare, manifestare, appalesare*. German. *Ruffingen in das gemein volck*. Hispan. *Divulgar ó publicar*. Pol. *Wypowiedz*. Vng. *Köz*. Ang. *To publish or make known abroad*.] Virgilius 10. Aeneid. quid me alta silentia cogis Rumpere, & obdusum verbi vulgare dolorem? Vulgare, est vulgi usui exponere. Cic. de Arul. respond. Navis in flumine vulgata omnibus: id est, omnium usui exposita. Vulgare corpus, est prostituere. Liv. lib. 1. Sunt qui Latrentiam vulgato corpore lupam inter pillores vocarum putent. Plaut. in Amphit. Cui me absente corpus vulgavit. Vulgare morbos, est morborum contagia in vulgus propagare. Liv. lib. 3. ab Vibe: Ministerioq; in vicem ac contagio vulgabant morbos. Curtius lib. 9: Contagium morbi etiam in alios vulgatum est.

Vvulgatus, a, tum, participium, seu nomen ex participio: [*uvas* Gall. *Divulgué, publicé, communé*. Ital. *Comuni*.

Commune. Germa. Das aufstommen ist vnder das gemeyn vörs.
 Hisp. Comun. Pol. Najil amian. Vng. Ks hi refit de vundenek
 cutura aduiz. Ang. Publihd, madi knactm abrade. Lat. Vulga-
 rus cibus, quo vulgus passim, & quotidie utitur. Plinius libro
 11. cap. 21. lbi & capparis firmioris ligni frutex, seminis que
 & obi vulgati. Virgilius libro primo Aeneidos: Bellaque
 iam fama totum vulgata per orbem. Liv. libro 1. ab Vrbet
 Vulgariot fama est. Iudibrio fratris Remum novos translu-
 disse muros. Quintilianus libro secundo, capite quarto:
 Nam quid hi possint in causis proprium invenire, qui etiam
 in his que sunt communia, & in plurimis causis tractantur,
 vulgariissimos sensus verbis, nisi raro ante preparatis, profer-
 qui nequeant?

Vulgariissimus, ut litera Vulgarura nefas. Claud. Panegy.
 Vulgariore, oris, verbale, m. t. Evulgator, enuntiator. [Vulgari-
 oris, oris, verbale, m. t. Evulgator, enuntiator.] Gall. Publiere de secreti. Ital.
 Pubblica de secreti. Germ. Ein aufdringer in die gemeyn | enst
 schamer. Hisp. Divulgador, publicador de secreta. Pol. Najil amia.
 Vngar. Hirdsib, hiedob. Ang. A publisher of secrets.] ut, Tacit-
 vulgator: hoc est, Tantalus, qui deorum in mensa adhibuit,
 illum arcana enuntiavit. Ovid. lib. 1. Amor. Eleg. 6. Sic aere
 medicus taciti vulgator in undis, Pomaque, quae nullo tempo-
 retangit, habet.

Vulgarietas, adjectivum [vulgarietas, imdijm. Gall. Vulgari-
 et, immon. Ital. Vulgari, commune. Germ. Gemein Hisp. Cosa
 comun. Pol. Najil amia. Vngar. Ks hi refit de vundenek
 cutura aduiz. Ang. Common.] Lucretius libro 4. Vulgarietasque vagus venere. Id est, sectatus ple-
 beiam, popularioremque venerem. non certe mulieris amore
 captus. Budaeus. Idem Lucretius lib. 5. Vulgarietas vitam tra-
 habant more ferarum.

Vulnus, huius vulneris, n. t. Plaga, & proprie hians, patensq;
 apertura corporis ista aliquo inflata. [Vulnus, huius vulneris, n. t. Plaga, & proprie hians, patensq;
 apertura corporis ista aliquo inflata.] Gal. Vnde plaga. Ital. Plaga ferita,
 vulna. Germ. Ein wunden. Hisp. Laga, herida. Pol. Rana. Vn-
 de. Ang. A wound, a hurt.] Livius lib. quarto belli Punici:
 Tandem vulneribus confecta virgines, quum omnia reple-
 sent sanguine, exanimis corruerunt. Virgilius libro quarto
 Aeneidos: infixam sinit sub pectore vulnus. Idem libro
 septimo Aeneidos: haec enim sub gutture vulnus, & vix
 Vocis iter, tenuemque inclusit sanguine vitam. Ovidius li-
 bro sexto Metamorph. Torquet in hunc hastam calido de
 vulnere raptam. Vng. lib. 6. Aeneid. Deiphobum vidit lac-
 tum crudeliter ora, Ora, manusque ambas, populataque
 tempora raptis Auribus, & truncas iahonello vulnere nates.
 Idem libro quarto Georgicorum: & corpora bello Obie-
 rant, pugnamque petant per vulnere mortem. Per transla-
 tionem accipitur pro angore animi, sive molestia, idem. Vir-
 gilius libro duodecimo Aeneidos: sic exhortata reliquit
 lacertam, & tristi turbata vulnere mentis. Ovidius libro
 quinto Metamorphos. At Cyane raptamque deam contem-
 taque fontis lura sui mœrens, inconsolabile vulnus Meate
 genit tacta, lacrymisque absumit omnis. Aeternum
 vulnus, pro aeterno odio. Virgilius libro primo Aeneidos:
 Tum luno aeternam servans sub pectore vulnus. Vulnus
 pro amore. Virgilius libro quarto Aeneidos: At regina gra-
 vissimum dudum faucibus cura Vulnus alit venis: hoc est, amoris,
 dolorem ac molestantiam fovet intra venas. Sic mutua vulnera
 dixit Ovidius libro decimo quarto Metamorphoseos pro a-
 more mutuo. Vulnus orbitatis: id est, dolor ex orbitate.
 Quintilianus libro sexto: Illam enim de quo summa contem-
 peram, & in quo spem unicam senectutis reponeram, repe-
 ro vulnere orbitatis amisi.

Vulnificus, ris, riam, adjectivum, m. f. Vulnerum sanan-
 dorum vim habens. [Vulnificus, ris, riam, adjectivum, m. f. Vulnerum sanan-
 dorum vim habens.] Gall. Servant à playes. Ital. Pertinente à piaghe. Germ. Ein wunden heilend. Hisp. Perten-
 siente à lages. Pol. Najil amia de goimera. Vng. Seb gyog-
 talpa lages. Ang. Belonging to wounds.] ut, Vulnificum em-
 plastrum, quod vulneribus imponitur. Plinius libro vigeti-
 moterto, capite quarto: Vulnificum emplastrum vnde. Idem li-
 bro trigesimo quarto, capite undecimo: Cruda autem xerigo
 vulneraria emplastrum miscetur.

Vulnificus, ris, riam, substantivum, m. f. Curator vulnerum, chirurgus.
 [Vulnificus, ris, riam, substantivum, m. f. Curator vulnerum, chirurgus.] Gall. Chirurgien, medecin. Ital. Chi-
 rurgo, medico. Germ. Ein Wundarzet. Hisp. Cirurgiano. Pol.
 Rannier, rann pociat. Vngar. Seb gyogtalpa. Ang. He that cureth
 wounds.] Plinius libro 26. cap. 11. Ob id publice vulnificum
 fuisse cum tradunt vocatam, miteque gratum adventum e-
 jus initio.

Vulnificus, ris, riam, substantivum, m. f. Curator vulnerum, chirurgus.
 [Vulnificus, ris, riam, substantivum, m. f. Curator vulnerum, chirurgus.] Gall. Chirurgien, medecin. Ital. Chi-
 rurgo, medico. Germ. Ein Wundarzet. Hisp. Cirurgiano. Pol.
 Rannier, rann pociat. Vngar. Seb gyogtalpa. Ang. He that cureth
 wounds.] Caesar 1. belli Gallici: Et nonnulli inter carros, to-
 rati que mazatas ac tragulas subijciabant, nostrosque vulne-

rabant. Cicero tertio Verrina: Servi nonnulli vulnerantur: i-
 ple Rubrius in turba sauciatur. Vulnere voce: id est, lae-
 dere, & verbis offendere. Cicero prima in Caelinam: Et quos
 ferro trucidari oportebat eos nondum voce vulnero. Vul-
 nerati idus fortunae, est ex fortuna adversitate in aeterna affli-
 ctionem. Ovid. lib. 2. de Ponto, Eleg. 7. Sic ego continuo for-
 tunae vulneror ista. Vulnere aures nuntio, est tristi nuntio
 aures offendere. Virgilius libro 8. Aeneidos: gravior ne nun-
 tius aures Vulneret.

Vulnificus, oris, verbale, f. t. Sauciatio. [Vulnificus, oris, verbale, f. t. Sauciatio.] Gall. Macher, m. t. qm-
 p. & qm. Gal. Macher, m. t. qm. Ital. Ego ferire. Germ. W-
 undtang. Hisp. Obra de lages. Pol. Najil amia. Vng. Seb gyogtalpa.
 Ang. A wounding or hurting.] Cicero pro Caelina: Sin autem
 vim hoc caede, sine vulneratione, sine sanguine nullam intel-
 ligetis. &c.

Vulnificus, ea, cum, Quod vulnus indigere potest. [Vulnificus, ea, cum, Quod vulnus indigere potest.] Gall. Qui sicut piays, qui blisse & nature. Ital. Che fa piaghe
 & ferite. Germ. Das wunden macht. Hisp. Cosa que haze lages de her-
 rida. Pol. Ten krai rannier. Vng. Seb gyogtalpa. Ang. That wundenh
 or makheth wounds.] Vng. lib. 8. Aeneid. Vulnificusque chalybe
 vasta fornace liquefit. Ovid. lib. 8. Metam. In juvenes certo
 sic impete vulnificus sus Ferrer.

Vulpes, huius vulpis, f. t. Animal feru, singulari adutia nulli
 non notum: cuius naturam explicat Plinius libro 10. cap.
 61. [Vulpes, huius vulpis, f. t. Animal feru, singulari adutia nulli
 non notum: cuius naturam explicat Plinius libro 10. cap.
 61.] Gall. Un renard. Ital. Volpe. Germ.
 Ein fuchs. Belg. Een vos. Hisp. La raposa, zorra. Pol. Lys. Vn-
 de. Ang. A fox.] Dicitur vulpes, ut putat Varro, quasi vulpi-
 pes, à velocitate pedum. Horatius libro primo Epistolarum:
 Olim quod vulpes xgroto cauta leoni Respondit, referam.
 Vulpem habere sub pectore, proverbium dicitur de eo qui a-
 stutus, & callidus est. Persius Satyra quinta: Astutam rapido
 servas sub pectore vulpem. Quam facile vulpes pyrum com-
 est: proverbium de re admodum facili. Plautus Mostellia-
 na: Tam facile vinces, quam vulpes pyrum comest. Nihil e-
 nim ne goti est vulpi decaratissimae pyrum edere. Vide Chi-
 lid. Erasmi.

Vulpiculus, vulpecula, diminutivum. [Vulpiculus, vulpecula, diminutivum.] Gall. Renard.
 de in. Ital. Vulpetta. Germ. Ein fuchlein. Hisp. Pequena raposa.
 Pol. Lyska. Vng. Koka, koka. Ang. A young fox, a cubbe.] Ho-
 ratius libro primo Epistolarum: Fortè per angustam tenuis
 vulpecula rimam Repserat in comeram frumenti.

Vulpinatus, vulpina, vulpinum, penultima producta, Quod per-
 tinet ad vulpem. [Vulpinatus, vulpina, vulpinum, penultima producta, Quod per-
 tinet ad vulpem.] Gall. De renard. Ital. De volpe.
 Germ. Fuchsin. Hisp. Cosa perteneciente à raposa. Pol. Lyski.
 Vng. Koka, kokac, vado. Ang. Of a fox.] Suctionis: Vbi
 leonis pellicia deficit, vulpina instanda est. Plinius libro 28. ca.
 11. Vulpinam linguam habentes in armilla, sippitatos negat.
 Aliquando ponitur pro astuto. m. t. qm. Plautus: Vulpi-
 nus animus nequid molitur mali.

Vulpinatus, penult. pro vulpinatus, d. p. Maledictus ac fraudibus
 vera perverso, sive effugio. [Vulpinatus, penult. pro vulpinatus, d. p. Maledictus ac fraudibus
 vera perverso, sive effugio.] Gall. Renard, refer de
 fuisse comme le renard. Ital. Vulpinare, far in modo di volpe. Germ.
 Gschwindet sich oder fuchst dich brauchen. Hisp. Hazer à guisa de rap-
 rosa. Pol. Zpramiti kl amilms cyois. Vn. El hazardoso, ex, igarat
 hazardoso gal el ferdarom, rokalkada. Ang. To use deceit, to misse and
 guile.] Tractum ab intorto vulpi curia, ut placet Nonio. Var-
 ro in Mythenis: Vulpinare modò, & concussa, qualibet erras.
 Vulturni, vide VELLO.

Vultur, ris, m. t. Avis est rapax, & carnivora: ita dicta, quod
 proprie magno tudine corporis tardè volet. [Vultur, ris, m. t. Avis est rapax, & carnivora: ita dicta, quod
 proprie magno tudine corporis tardè volet.] Gall. Un vautour. Ital. Vulture. Ger. Ein Otter. Belg.
 Ein Otter. Hisp. El buitre. Pol. Lys. Vng. Sas kofalyd. Ang. A
 grapple, a ravenous fowle.] Reser Plinius lib. 10. ca. 6. ex Umbria
 Arapicis sententia vultures biduo triduoque ante eò congregari,
 ubi futura sunt cadavera. Mirum enim in modum corpori-
 bus iam putrefactis delectantur. Vnde non invenit ex Greg-
 cis nonnulli vultures huiusmodi appellatur: hoc est, sepulera a-
 nimata. Livius lib. 7. belli Punici: Vulturemque frequenti foro-
 in tabernaculum devolasse. Vng. lib. 6. Aeneid. -rostroque im-
 manis vultur obunco immortale securus rudentis.

Vultur, huius vulturis, Annquis in usu erat, p. ave ea pregra-
 di, que iam à nobis duabus literis subtrahis, vultur dicta est.
 Ennius: Vultur in sylvis miseram mandebat hominem.

Vultur, huius vulturis, Avis eadè cum vulture, de qua ja diximus.
 Lucretius 4. Mellis apes quasovis lögè ducantur odore Vultur-
 risque cadaverib. Plaut. Terentile. H quasi vulturi triduo prius
 predivinabant, quo die eivnturi sient. Et quoniam hæc avis
 rapax in primis esse traditur & carnivora, factum est, ut homi-
 nes insatiabilis rapacitatis vultures appellemus. Cicero pro
 Sextio: Exierunt malis omnibus atque execrationibus duo
 vultures paludati. Intelligit Gabinius & Pisonem Coss. ini-
 micos suos, provinciarum (ut sapè eos nominat) voragine. De eodè Pifone in Pisoniana, appellatus est hic vulturus il-
 lius provinciarum (si diis placet) imperator. Itè Aemilius Scaurus
 M m 4 in Ce.

in Cepionem, Parricida patris, nefarius vulturius Reipublicae. Sospiter libro primo. & Vulturius pro ceito tali latere. Plautus Cure. Provo cat me in aleam ut ego ludam: pono pallium. Ille suum annulum opposuit: invocat Planchum: jacit vulturius quatuor. Talos arripio: invoco almam meam nutricem Heren: jacto basilicum.

Vulturinus, na, num, pen. prod. Quod est vulturis. [Vulturinus Gall. De vulturis. Ital. Di vulture. Ger. Von einem Geiem. Hisp. De vulture. Pol. Sępam. Vng. Sas kőszilybi. An. Of a grappe.] Plin. lib. 30. cap. 4. Vulturinus sanguis cum chamaeleontis albæ (quam herbam esse diximus) radice & cedria tritus, lepras sanat. Vulturina species, apud eundem lib. 10. cap. 3.

Vultus, hujus vultus, m. q. Proprie dicitur habitus sive status faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius ostenditur. [Vultus panim. vultus. Gall. Visage, visire, tronque, face. Ital. Volto, faccia. German. Angesicht Hispan. Cara, el gesto de la cara, la haz. Polon. Twarz Vngar. Vekintet arca. Ang. The visage, or countenance.] Dicitur vultus a verbo volo, sicut a color cultus. Cicero in Pisonem: Non enim nos color iste servilis, non pilosa genæ, non dentes putidi deciperunt: oculi, supercilia, frons, vultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic tu fraudem homines impulit: hic eos, quibus erat ignotus decipit. Cicero libro 3. de Oratore: Imago animi vultus est: indices oculi. Plinius libro 7. cap. 19. Socratem clarum sapientia eodem semper visum vultu, nec auxiliari magis, aut turbato. Cicero pro Cluentio: Recordamini faciem atque illos ejus fidos, simulatosque vultus. Idem 1. de Legibus: Et is qui appellatur vultus, qui nullo in animante esse, præter hominem potest, indicat mores. & Apud poetas tamen non raro vultus accipitur pro facie. Martialis libro 11. Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. Ovidius libro 3. Metamorphoseos: Quid moror interea crudelia vulnere lymphis Ablactæ & spatis immitti sanguine vultus? Antiqui protulerunt vultum, neutro genere: quod & Nonius annotavit. Ennius: Aversabantur semper vos vestraque vulta. Lucret. lib. 4. sed quod utriusque figuræ esse vides mistum referentes vultu parentum.

Vultus, diminutivum est, Vultus severitas [Vultus vultus seu vultus. Gal. Petit visage. Ital. Piccola faccia. Germ. Angesicht. Hisp. Pequena cara y haz. Pol. Twarzka. Vng. Keme ny tekintet. Ang. A little visage.] Cic. ad Att. lib. 14. Non te Bruti nostri vulticulus ab ista oratione deterret.

Vultuosa, vultuosa, vultuosum, Tristis, severus, vel nimia vultus ostentatione, & mutatione, quod mimicum est & scenicum. [Vultuosus. Gall. Qui tient continence & visage severe & grave. Ital. Chi ha volto severo, grave. Germ. Einos ernsthaftigen Angesichts. Hispan. Cosa con gesto de visajes torcidas. Polon. Twarz frapies ieli mary. Vngar. Zomor, komar vultosa nehez tekintet. Ang. Of an heave and sad countenance.] Cicero in Oratore: in quo quum effeceris, nequid ineptum sit aut vultuosum. Quintilianus libro 11. capite ultimo: Quare non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa, & gestulationibus molesta, & vocis mutationibus resultans. & Vultuosa frons apud Apuleium pro terrena legitur, & ad severitatem composita. Aut enim libro tertio Metam. Longè dissimilis advenit, non læta facie, sed vultuosa fronte, rugis insurgentibus asseverabat.

Vulva, vulva, f. p. Vtriusque ille in foeminis, in quo fetus sit conceptus. [Vulva vulva. Gall. L' amari, la matrice. Ital. Matrice. German. Die Demuter. Belg. Die Wiermoeder. Hispan. Ventre donde caenoben las hembras. Polon. Samica wloz, item niwosci y wloz. Vngar. Mez. Ang. The womb of a woman.] Dicitur vulva, quasi volva, quod fetus ea involvatur. Proprie autem vulva est brutorum animalium: uterus autè

mullerum. Plinius libro 11. cap. 37. Foeminis eadem omnia, præterque vesicæ junctus utriculus: unde dicitur Vetrus, quos alio nomine locos appellant: in reliquis animalibus, vulvam. Vulvam suillam Romani in deliciis habere, præsertim ejectitiam. Nam quæ efficitur à partu eximebatur (quam porcariam vocabant) tanquàm lividam, & macram respicebant. Plinius loco jam citato: Vulva ejectio partu melior quam edito. Ejectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ suis optima. Contra efficitur à partu, præterquam eodem die suis occidit, livida ac macra. Nec novellatum suum præterquam primipararum probantur, potiusque veterum, necdum efficitur, & biduo ante partum, aut post partum, aut quo exierint die. Mart. Te fortasse magis capiet de virgine porca, Membræna gravi de sue vulva capite. & Quandoque accipitur vulva, pro vulva: hoc est, pro ipso pudendo muliebri. Juvenalis Satyra sexta: adhuc ardens rigida tentigine vulvæ. & Plinius quoque doletorum prorumpentium in ovi speciem albus illud involvitur, Volvam nuncupat. Plin. lib. 22. cap. 22. Volvam enim terra ob hoc prius gignit: ipsam postea in volva, cœu in ovo est juteum. Vide VOLVA.

Vxor, vxoris, f. i. Quæ viro tradita est. [Vxor vxoris. Gall. Femme marie. Ital. Moglie, moglie, donna. Ger. Ein Ehefrau oder Eheweib. Belg. Een vrouw. Hispan. Muger casada generalmente. Pol. Zona, mał żonka. Vng. Feleség házassági. Ang. A wife.] Terent. in Adelphi. Vxor sine dote venit. Cicero pro Sextio: Duxit uxorem parte viro viri optimi & calamitosisissimi filiam C. Scipionis. Idem libro 2. de Oratore: Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Virgil. Ecloga. Mopsæ novæ incide faces, tibi ducitur vxor. Horat. libro 1. Epist. 2. Quæritur argentum, pueris que beata creandis Vxor. Dicitur autem putat uxores Servius quali uxores, ab ungendo, quod antequam limen mariti transierint, postea averruncandorum malorum causa ungerent. Verba ejus sunt hæc in librum 4. Ateneidos: Mos erat, ut nubentes puella, & mul quum venissent ad limen mariti, postea antequam ingrederentur, ornarentur laneis vitis, & oleo ungerent: inde Vxoribus dicitur sunt, quasi unxores. Plinius quoque lib. 28. cap. 9. scribit novas nuptas mariti domum intrantes, solent habuisse adipe postea ungerere.

Vxorcula, vxorcule, diminutivum, Ab uxore blandiendi gratia deducitur. [Vxorcula vxorcule. Gall. Femmette marie. Ital. Moglietta. Germ. Eheweibchen Hispan. Pequena mujer casada. Pol. Żonka. Vng. Feleség ke házas tartóka. Ang. A little wife.] Plautus Casina: Eia vxorcule.

Vxorius, vxoria, vxorium, Quod est vxoris, vel quod ad uxorem pertinet. [Vxorius vxoria. Gall. De femme marie. Ital. Moglie. Ger. Ein Eheweib jugendlich. Hisp. Cosa perteneciente a muger casada. Pol. Do mał żonki przynależący. Vngar. Feleséghez való silelegetnie. Ang. Of a wife or belonging to a wife.] ut vxoria. Cic. lib. 3. Offic. in arbitrio rei uxoria: melius, & quæ. Tacitus libro 3. Quod honestius, quam vxorium levamentum? Ovid. lib. 2. de Arte amandi: Hoc decet uxores: dos est vxoria lites. & Vxorina forma, à Phavorino apud Gellium lib. 1. cap. 11. vocatur forma media inter pulcherrimam, & deformissimam, quæ scilicet & nimis pulchritudinis periculo, & summo deformitatis odio vacat: quæ Ennius in Menalippa Scaram formam appellat. & Aliquando Vxorius, dicitur qui vxori nimis infertur. [Vxorius vxoria. Gall. Qui se laisse gouverner à sa femme. Ital. Chi lascia governare alla moglie. Germ. Ein Weibemath. Hisp. Qui se deja gobernar por su muger. Polon. Lijznika. Ang. One that is in his wife's subjection.] Virgil. 4. Aen. tu nunc Carthaginiæ altæ Fundamenta locat, pulcrumque vxorius urbem Extremam?

X

LITERA semivocalis est, quæ vim duplicis consonantis habet, pro quâ modò es; modò gs, primitus utebatur, ut Apex, Græci: pro quibus nunc Apex, Græci dicimus Quintil. lib. 1. cap. 4. Et nostratum ultima X, qua tamè carere potuimus, si nò quæsissemus. Latini hoc elementum, quod vultuosioris soni videret, quibusdâ dictionibus exemerunt: unde pro vexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipsum testatur Cicero in Oratore ad Brutum: Quem admodum (inquit) Axilla noster Alafactus est, fuga vultuosioris literæ: quam literam etiam è maxil-

lis, è taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. Contra Atici exactissimi elegantie amant judices, sepe repudiato e, eandem tanquam soni amabilioris, temperationis que sustulit, sunt amplexi. Nam & Hippocrati, & Hippocrati, & Hippocrati dicunt, pro quibus communis lingua Hippocrati, & Hippocrati, & Hippocrati agnoscit. & X litera apud veteres, quem admodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeris denarii: quem admodum V, quæ dimidiata pars est literæ X, nota est numeris quinquarii. Hinc factum est, ut in veteribus codicibus hæc nota aliquando inveniantur pro denario Romano: hoc est, pro genere numismatis, quod quatuor valebat numis sestertii. Plin. lib. 12. cap. 12. Quod minore solo est, Melosphærum appellatur: emittit X L X. Latidatissimum microsphaerum è minimis solis: pretii ejus X L X V. Si vel sola vel post alias ponatur, significat numerum denarium, quem admodum V, quæ dimidiata pars est literæ X, quinquarium. Quod si raram ponatur literæ vel C, vel D, vel M, vel L, decè dicitur & tollit

X ante A